

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Σύνοψη Φθινοπωρινής Έκθεσης 2017 - Νοέμβριος

Το πρώτο εννιάμηνο του 2017 καταγράφηκαν αξιόλογες δημοσιονομικές επιδόσεις, με τον Προϋπολογισμό να εκτελείται κατά κανόνα εντός των στόχων του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2018-2021 (ΜΠΔΣ). Οι καλές δημοσιονομικές επιδόσεις μπορούν να αποδοθούν: α) στην αύξηση, έστω και συγκρατημένη, των εισοδημάτων λόγω της μείωσης της ανεργίας, β) στην ήπια αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης (+0,8% στο Α΄ εξάμηνο του 2017), γ) σε δημοσιονομικά μέτρα που απέδωσαν εντός του 2017, δ) στην εντατικοποίηση των φορολογικών ελέγχων, ε) στην αύξηση των εισπράξεων παλαιών και νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών και στ) στην περαιτέρω επέκταση των ηλεκτρονικών πληρωμών. Ωστόσο, η συσσώρευση νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών σε συνδυασμό με την υστέρηση του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, έναντι του στόχου του ΜΠΔΣ, απαιτεί ιδιαίτερη ανάλυση και επιτήρηση διότι στοιχειοθετεί σοβαρή ένδειξη φορολογικής κόπωσης. Σε κάθε περίπτωση απαραίτητη προϋπόθεση για την εδραίωση και τη διεύρυνση των δημοσιονομικών επιδόσεων αποτελεί η επαναφορά της οικονομίας σε ισχυρή αναπτυξιακή τροχιά.

Με βάση τα έως τώρα διαθέσιμα στοιχεία και συνεκτιμώντας τις πρόσφατες προβλέψεις των διεθνών οργανισμών, ο δημοσιονομικός στόχος για το έτος 2017 (πρωτογενές πλεόνασμα 1,75% του ΑΕΠ) είναι εφικτός και είναι πολύ πιθανή η υπέρβασή του. Το μέγεθος της «υπεραπόδοσης» και κατ' επέκταση η διανομή «κοινωνικού μερίσματος» το 2017 θα εξαρτηθεί από την επαλήθευση ή μη των προβλέψεων για το αποτέλεσμα των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ).

Ο στόχος που τίθεται για το 2018 για πρωτογενές πλεόνασμα της τάξης του 3,5% είναι πολύ απαιτητικός. Εξαρτάται πρωτίστως από την επίτευξη υψηλού ρυθμού μεγέθυνσης της τάξεως του 2,4%. Τα καλύτερα αποτελέσματα σε σχέση με το 2017 εκτιμάται ότι θα προέλθουν τόσο από εξοικονόμηση δαπανών, όσο και από υψηλή απόδοση των εσόδων του Προϋπολογισμού. Η επαλήθευση της πρόβλεψης για αύξηση των εισπράξεων φόρων και ασφαλιστικών εισφορών έναντι του 2017 συναρτάται πρωτίστως με την επαλήθευση των μακροοικονομικών προβλέψεων μιας και οι φορολογικές παρεμβάσεις για το 2018 είναι περιορισμένες. Συνεπώς, ο δημοσιονομικός στόχος για το 2018 συναρτάται κυρίως με τον μακροοικονομικό στόχο. Όσο προσεγγίζεται ο στόχος για αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ το 2018 κατά 2,4%, τόσο περισσότερες είναι οι πιθανότητες για ευθυγράμμιση της εκτέλεσης του Προϋπολογισμού με το στόχο που έχει τεθεί.

Ως προς τις μακροοικονομικές προβλέψεις το Δημοσιονομικό Συμβούλιο θεωρεί ότι η πορεία της οικονομίας το Α΄ εξάμηνο του 2017 επιτρέπει δύο αντίρροπα συμπεράσματα. Από τη μια πλευρά, το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 0,6% εδραιώνοντας τη μετάβαση της χώρας σε αναπτυξιακή πορεία το 2017. Από την άλλη πλευρά, η επαλήθευση του σεναρίου του Προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού (ΚΠ) για αύξηση του ΑΕΠ κατά 1,8% το 2017 προϋποθέτει έναν δύσκολο επιτεύξιμο υψηλό μέσο όρο μεγέθυνσης του ΑΕΠ στο 3ο και 4ο τρίμηνο του έτους ίσο με 3,1% (σε σχέση με το προηγούμενο έτος).

Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο κρίνει ότι η πρόβλεψη του Προσχεδίου του ΚΠ για αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ το 2017 κατά 1,8% είναι αφενός μεν αισιόδοξη, αφετέρου δε επιτεύξιμη υπό προϋποθέσεις. Αν και το +1,8% βρίσκεται στο ανώτατο εύρος των τιμών των ανεξάρτητων προβλέψεων του ΕΔΣ, το κεντρικό σενάριο για την πραγματική αύξηση του ΑΕΠ το 2017 είναι πιο μετριοπαθές.

Η πρόβλεψη για την ανοδική πορεία του ελληνικού ΑΕΠ για το 2017 θα στηρίζεται στην αύξηση της απασχόλησης (που θα στηρίξει την ιδιωτική κατανάλωση), στην επιτάχυνση των επενδύσεων μέσω αποκρατικοποιήσεων και στη βοήθεια κοινοτικών κονδυλίων, καθώς επίσης και στην ευεργετική επίδραση που ασκούν στην αξιοπιστία της χώρας και στην προσέλκυση επενδύσεων οι δεσμεύσεις των διεθνών εταίρων της ότι θα προσφέρουν πλήρη στήριξη στην πορεία προς την αποκατάσταση της απρόσκοπτης χρηματοδότησης της χώρας από τις διεθνείς αγορές.

Αναφορικά με την πρόβλεψη του Προσχεδίου του ΚΠ για την αύξηση του ΑΕΠ το 2018 κατά 2,4%, το ΕΔΣ όπως και οι περισσότεροι διεθνείς και εγχώριοι φορείς, συγκλίνουν σε ένα εύρος προβλέψεων μεταξύ 2 με 2,6%. Οπότε κρίνεται εφικτός ο στόχος του Προσχεδίου, υπό προϋποθέσεις.

Η πραγματοποίηση των μακροοικονομικών προβλέψεων τελεί υπό την αίρεση κινδύνων που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Οι κυριότεροι αφορούν σε θετικές ή αρνητικές εξελίξεις στα εξής ζητήματα:

- ✓ έγκαιρης και επιτυχούς έκβασης της τρίτης αξιολόγησης του προγράμματος προσαρμογής,
- ✓ διευθέτησης του ζητήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων,
- ✓ έκβασης των επικείμενων ελέγχων αντοχής (stress tests) των ελληνικών τραπεζών,
- ✓ επίτευξης της οριστικής άρσης των κεφαλαιακών περιορισμών (capital controls),

- ✓ αβεβαιότητας για την έκβαση της διαδικασίας αποχώρησης της Μ. Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση,
- ✓ μεταβλητότητας του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού τομέα, με καθυστερήσεις στην ενίσχυση του ρυθμιστικού και ελεγκτικού πλαισίου του.

Ο βασικός κίνδυνος όμως για την ελληνική οικονομία εξακολουθεί να είναι η ενδεχόμενη παράταση ενός καθεστώτος οιονεί στασιμότητας, με παρατεταμένη περίοδο χαμηλών ρυθμών μεγέθυνσης. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο θα υπονομεύει διαρκώς την απρόσκοπτη χρηματοδότηση της ελληνικής οικονομίας από τις διεθνείς κεφαλαιαγορές, λόγω της μη αποκλιμάκωσης ή και διεύρυνσης ακόμα του λόγου δημοσίου χρέους προς ΑΕΠ. Επιπλέον, θα παρεμποδίζει την έγκαιρη και αποτελεσματική εκμετάλλευση της πλεονάζουσας παραγωγικής δυναμικότητας (υψηλά παραγωγικά κενά) προς ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικής ανασυγκρότησης με εξαγωγικό προσανατολισμό. Στο απευκταίο αυτό σενάριο, η συνεπαγόμενη απαξίωση της παραγωγικής δυναμικότητας, συνοδευόμενη από την παρατηρούμενη διαρροή νεανικού εργατικού δυναμικού με αυξημένα προσόντα (brain drain) των τελευταίων ετών και τη σταθερή γήρανση του πληθυσμού, υπονομεύουν τη μακροχρόνια μεγέθυνση της οικονομίας και πολλαπλασιάζουν τους κινδύνους για τη δημοσιονομική σταθερότητα.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου

Παναγιώτης Κορλίας

13 Νοεμβρίου 2017